

ČESKÝ DETEKTIVNÍ ROMÁN

Literární předloha televizní
série s komisařkou Výrovou

MICHAL
SÝKORA

III

PĚT
MRTVÝCH
PSŮ

HOST

MICHAL
SÝKORA
‡
PĚT
MRTVÝCH
PSŮ

**MICHAL
SÝKORA**

III

**5
PĚT
MRTVÝCH
PSŮ**

BRNO 2018

© Michal Sýkora, 2017

Cover photo credit:

Stella 12-28-2010 by Jim Pennucci

(<https://goo.gl/CsEs1y>), CC BY 2.0, modified

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2018 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-556-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-557-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7577-558-0 (Formát MobiPocket)

Markétě a Tomíkovi...

*We live in a political world
Where courage is a thing of the past
Houses are haunted, children are unwanted
The next day could be your last*

*Žijeme v politickém světě,
kde odvaha je přežitek,
v domech straší, děti jsou nechtěné
a příští den může být tvůj poslední.*

Bob Dylan — „Political World“
(album *Oh Mercy*)

**ČÁST
PRVNÍ**

|

**PLÁNY
A TOUHY**

1

POLOVINA KVĚTNA 2013, PÁTEK

Čekání psy nabudilo, štěkot ostatních vydráždil. Nasládlý, teplý pach krve z předchozího zápasu zatemňoval smysly a jítřil bojektivost. Arnold i Trej se tetelili dychtivým blahem očekávání.

Když nastal čas, Oldřich Zoubek a Jindřich Vlach, oba zdraví, svěže působící čtyřicátníci rozpálení adrenalinem jako všichni ti psi okolo, připnuli rotvajlery na krátké kožené řemeny, otevřeli dvířka v metr a čtvrt vysokém dřevěném mantinelu a vešli do arény, kruhového prostoru se zhruba pětimetrovým průměrem. Piliny smíšené s pískem zakřupaly pod podrážkami sportovních bot. Muži se postavili proti sobě. Psi se vzepjali na řemenech, zadní tlapy se zaryly hluboko do pilin. Leoš Šmíd-majer (v tom horku se mu lepily vlasy potem a on si stále musel hřbetem ruky stírat slané kapičky z čela a obočí) dal píšťalkou signál. Zoubek i Vlach současně uvolnili karabinu řemenu od kovového oka na silných kožených obojcích a psi proti sobě okamžitě s řevem vyrazili. Pod ohrnutými pysky se objevily žluté tesáky obalené pěnou. Během pár vteřin se oba rotvajleři proměnili ve řvoucí klubko zubů, drápů, krví podlitých očí a vzhůru pršících pilin, které se jim lepily na chlupy, dostávaly do očí a současně ucpávaly rány. Tucet přihlížejících za mantinelem zápasící zvířata nepovzbuzoval. Psiska se přes sebe znovu překulila, Trej vespod se Arnoldovi nahoře zahryzl do převislé kůže na krku, ozvalo se bolestné zavytí. Už to vypadalo, že vítěz je jasný, ale Arnold se vysmekl a Trejovi zůstala v tlamě

směsice chlupů a podestýlky. Pes vyprskl, zakašlal, ztratil koncentraci a jeho majitel hned poznal ten okamžik, kdy se ze soupeřovy nevýhody stane přednost. Trej sebou smýkl, nohama zahrabal ve vzduchu, otočil se na bok, Arnold se přes něj převálil a spadl vedle, ve vteřině se ale vzepřel na tlapách. Oldřich Zoubek zachytil jeho pohled, oči rudé vztekem a dychtivostí, a stejně jako Vlach věděl, co bude následovat, jako by viděl do budoucnosti, té nejbližší, vzdálené od přítomnosti jen pár vteřin. Vlachův Trej zůstával nekrytý, všichni svou pozornost soustředil na snahu vykašlat vdechnuté piliny a chlupy a znovu se postavit na nohy, a Arnold těch pár krátkých okamžiků využil. Stačil k tomu jediný plynulý pohyb — publikum v tu chvíli ani nedýchalo, napjaté, jestli to Arnold stihne, jestli to zvládne, jestli to nepokazí. Zoubek právě tohle miloval, nemohl se nabažít pohledu na svého psa: ty napjaté svaly a šlachy, soustředění, harmonie pohybu, naprostá dokonalost, přirozená přírodní vůle směřující k jedinému cíli, záměru a účelu — k vítězství. Pohledy všech se natolik soustředily na zápasící dvojici, že jim neunikl jediný detail, jako by diváci dokázali zpomalit čas, jako by se skutečnost stala zpomaleně přehrávaným filmovým záznamem: Arnold natočil hlavu k Trejovi, vyprskl zpěněnou spršku slin, ohrnul pysky, obnažil zkrvavený špičák a — Zoubek to přesně věděl, tak dobře svého psa znal — nezakousl se, ale jen dokončil ladný, plynulý pohyb, trhl hlavou a rozpáral Trejovi celý bok.

Šmídmajer pískl na píšťalku. Trejova rána nejprve nereagovala. Pak se kůže rozšklebila a mezi chlupy se vyvalila krev. Zoubek vykročil zajistit Arnolda; kázeň a dvousetprocentní poslušnost jsou v klubu základem. Trej se ani nepokusil vstát; jen ležel na boku a tiše kňučel. Jindřich Vlach při pohledu na psa vzdychl, pak ale s nataženou pravíci vykročil ke svému dlouholetému příteli Oldřichu Zoubkovi a oba muži si stiskli pravíci. Publikum spokojeně zatleskalo.

Dvířka do arény se otevřela a dovnitř vstoupili dva Bruknerovi zaměstnanci, svalnatí pořízci s malými vyholenými hlavami a sulcovitě se třesoucími tučnými zátylky. Nikdo nevěděl, jak se jmenují, možná ani oni sami, protože slyšeli výhradně a pouze na oslovení Majkl a Endy. Přinesli s sebou staré nemocniční prostěradlo, položili je na zem a pomohli Vlachovi na ně Treje naložit.

Oldřich Zoubek mezitím od ostatních přijímal gratulace a v duchu počítal, kolik za výhru od Bruknera vyinkasuje. Pak vyšel ze sálu do vedlejší přípravný, aby Arnolda umyl, prohlédl a zjistil, zdali také nepotřebuje ošetřit.

Díky své profesi státního zástupce považoval Oldřich Zoubek sám sebe za lepšího člověka. Dokonce se domníval, že převyšuje i ostatní členy *Klubu sportovní kynologie* (jak svému spolku říkali), protože sám o sobě uvažoval jako o skutečném kynologickém estétovi (ostatní byli ve srovnání s ním obyčejní *pejskaři*). Na svých dvou psech obdivoval jejich krásu, jejíž podstata spočívala v dokonalé propracovanosti svalů a účelnosti jejich pohybů. Vítězství v zápase jej neuspokojovalo mocensky a bylo mu lhostejné finančně, protože na těch pár tisícovkách mu nesešlo, ale měl z něj estetický požitek. Jeho psi byli nejkrásnější, když se mohli plně realizovat v tom, k čemu byli určeni, když mohli plně rozvinout své schopnosti. Stejně jako matky realizují své neukojené ambice na vlastních dcerách, i Zoubka vrcholně naplňovalo, že bojovou krásu jeho psů (on sám rád říkával *válečnou krásu*, ale uvědomoval si, jak nepatřičně to může znít) spolu s ním mohli obdivovat ostatní, kruh přátel a znalců.

Doktora Karla Halase už dávno přešla chuť přihlížet dění v aréně. Chlapi postávající kolem dřevěného mantinelu tomu říkali *zápas*, jemu připadalo příhodnější slovo *rvačka*. Halas měl na Bruknerově statku vyčleněnou vlastní místnost, do níž

přestěhoval své staré vybavení, když modernizoval ordinaci: pojízdný plechový stolek s nejdůležitějšími nástroji, velký vyšetřovací stůl a starou, ale funkční operační lampu. Seděl na židli u zaslepeného okna a kouřil ten večer už třetí cigaretu. Domníval se, že dokázal s kouřením přestat, ale ruka ho poslední dobou tak bolela, že se k cigaretám vrátil. Hluk vedle kulminoval, Halas věděl, že za chvíli bude mít práci. Podíval se na nedopalek, jestli z něj půjde ještě něco dostat, a když zjistil, že ne, típl ho v popelníku na parapetu. Vstal a mechanicky prohlédl vybavení na plechovém stolku: několik skleněných ampulek naplněných čirou tekutinou, sadu chirurgických jehel a nití, chirurgické nůžky a spoustu obvazového materiálu. Pak z opačné strany přisunul druhý stolek se sadou psích náhubků na suchý zip, které v případě potřeby obepnou celou psí tlamu. Znovu se posadil na židli a zvedl k očím levačku — malíček měl obvázaný, prsteník a prostředník důkladně oblepené náplastmi. Zkusil prsty pohnout, ale bolest ho od dalších pokusů odradila.

Rvačka vedle skončila. Jeden z čoklů zakňučel, následoval hvizd píšťalky a potlesk. Tucet párů rukou moc hluku nenadělá.

Doktor Halas vytáhl z brašny postavené na parapetu vedle popelníku latexové rukavice. Pravou si navlékl bez obtíží, levá mu šla znatelně hůř. Sotva s navlékáním skončil, vcouval do místnosti Majkl, který spolu s tou druhou Bruknerovou gorilou nesl v plachtě velkého, těžkého rotvajlera. Za nimi následoval Jindřich Vlach, plešatý, zdravě vypadající prcek. Takže zase prohrál, napadlo Halase. Hm, minule mu jeden z Bruknerových stafordšírů zrušil Kruma, dneska to odnesl Trej. Vlach má pech, oba psi mimo provoz, ten si dlouho nezahraje. Za Vlachem do místnosti nakoukl Leoš Šmídmajer. Měl na sobě ten hrozný tmavomodrý šustákový komplet, o němž se pošetile domníval, že když nese logo Adidas, tak mu musí slušet. Bruknerovi poskoci složili rotvajlera na stůl.

„Dej mu náhubek,“ přikázal Halas suše. Zafačovaná a bolestí zcela paralyzovaná ruka sloužila jako memento: neriskovat a pokaždé těm mrchám zajistit tlamu.

Vlach vzal ze stolku jeden z náhubků a Trejovi ho nasadil. Šmídmajer ho zdálky sledoval. Na rozpoznání zranění by Halas ani nepotřeboval školy; rotvajler byl pokousaný na plecích a přes bok se mu táhl dlouhý, hluboký šrám — kůže z něj odchlíple visela a odhalovala svalstvo. Pes přerývaně dýchal. Rána jej očividně bolela, přesto dokázal klidně ležet na boku.

„To je na šití,“ konstatoval Karel Halas.

Vlach jen vzdychl: „No jo, no...“

„Dám mu anestezii. Kolik váží?“

„Jedenapadesát kilo.“

Halas se otočil ke stolku se svým vybavením. Do injekční stříkačky natáhl tekutinu z jedné z ampulí, podíval se na psa, ne na jeho zkroušeného majitele, dobře, Vlach je dobrý chlap a Trej nekomplikované psisko, a tak trochu přidal, aby anestezie skutečně plnila svůj účinek. Bruknerovým čoklům by dal pod míru, aby si jeho zásah užili. Doktor zkontroloval, že ve stříkačce není žádný vzduch, a pak přistoupil k psovi.

„Teď mu podrž nohu, Jindro.“

Vlach svému rotvajlerovi pevně sevřel mohutnou zadní tlapu, Halas nahmatal žílu a vpíchl do ní injekci.

Ode dveří zákrok sledoval ošustákový Leoš Šmídmajer. „Co ruka, Karle?“ zeptal se.

„Je to v prdeli,“ zahučel veterinář.

„Zřídili tě pořádně.“ Šmídmajer se domníval, že tímto způsobem vyjádří doktorovi svou účast, Halase to však ještě víc popudilo.

„Ten doktor na pohotovosti byl buď ožralej, nebo po obrně... Kurva, měli byste tam někdy udělat štáru a dát těm čurákům fouknout. Ti by se divili.“

„Mně to neříkej,“ odpověděl Leoš Šmídmajer. „To si nech na Lađu.“

Halas se na něj zlostně podíval.

Šmídmajer se ve dveřích ohlédl do hlavního sálu s arénou, pak si s Vlachem vyměnili pohledy. „Potřeboval bych s tebou mluvit, Karle,“ naklonil se k veterináři.

„Měli bysme na tebe takovou prosbu,“ připojil se Vlach.

Halas sledoval, jak pes upadá do letargie. „Spustte.“

„Tady ne. Jaksí mimo dosah Bruknerových uší,“ pronesl Šmídmajer potichu.

„Leoš nebude mluvit jenom za sebe, Karle,“ dodal Vlach.

„Až skončíme, počkáme na tebe venku,“ pokračoval Šmídmajer spiklenecky.

Halas pokrčil rameny, jako že vše bere na vědomí. Pak se otočil ke stolku a začal chystat šití.

O dvě hodiny později zaparkoval Karel Halas své SUV na lesní odbočce několik desítek metrů za Bruknerovým statkem a čekal, až dorazí chlapi, co s ním chtěli mluvit. Bruknerova společnost se postupně rozjížděla domů, všichni hostiteli povinně pochválili skvělou organizaci, výborné pití a hlavně perfektní zápasy.

Noc byla horká a měsíc svítil na plný úvazek. Mimo dosah městského světelného smogu se Halas mohl potěšit pohledem na hvězdy, pod nimiž zrovna prolétávalo blikající letadlo. Veterinář si pomyslel, že je plné lidí, kteří letí někam k moři na dovolenou, zatímco on musí tvrdnout tady.

Po pár minutách se jako první objevilo Šmídmajerovo auto. Za ním asi ve dvouminutových intervalech dorazili Jindřich Vlach a Bedřich Adámek, který jako obvykle vypadal, jako by jej samého překvapovalo, kde se to ocitl. Dneska s sebou psy nebral, protože minule dostali od Bruknerových bestíí pořádnou čůčku.

„Tak co máte na srdci?“ zeptal se Halas.

Slova se chopil Leoš Šmídmajer. Mluvil potichu, velmi důležitě a pořád se dramaticky rozhlížel okolo. V té své šustákovce vypadá jako vůdce nějakých přiteplených spiklenců, napadlo Halase. „Máme s chlapama pocit,“ šeptal Šmídmajer, „že už to Brukner přehání. Přece nám nemůže takhle masakrovat psy. To už není zábava ani sport, to je z jeho strany sadismus.“

Halas jen pokrčil rameny: „Nikdo vás přece nenutí.“

„To není dobrý přístup,“ šeptal Šmídmajer. Halasovi strašně lezl na nervy. Proč nemluví normálně nahlas? To si myslí, že pro Bruknera dělají i sovy a netopýři? „Chlapi jsou na Bruknera vážně nasraní a uvažují, že sem přestanou jezdit.“

Halas nereagoval.

„Škodní pak budou všichni. I ty,“ připojil se Bedřich Adámek.

„Co chcete?“ zeptal se Halas, kterého překvapilo, že se Adámek takhle samostatně projevuje.

„Ty přece k těm Bruknerovým bestiím máš přístup, ne?“ zeptal se Adámek.

Šmídmajer dramaticky kýval hlavou: „Bavili jsme se s chlapama, že s tím musíme něco udělat. Hlavní problém je v tom, že nemáme nikde jinde vhodný prostory než tady u Bruknera. Ale ten nás nenechá se bavit bez těch svých bestií.“

Halasovi to konečně začalo docházet. Bruknerovy bestie. Pán domu vyžaduje, aby při každé akci mohl nasadit aspoň tři ze svých *miláčků*, a všichni ostatní se pak jen můžou modlit, aby los tentokrát nepadl na ně.

„Nebudeš litovat. Přece víš, že tě vždycky budeme potřebovat,“ ujistil ho Jindřich Vlach. V měsíčním světle se mu pleš legračně leskla.

Halas znal svou cenu. „Je to riziko...“ řekl a pokrčil rameny.

„Jak jsem říkal,“ šeptal Šmídmajer, „chlapi jsou naštvaní a ty víš, že si tvých služeb vždycky cení. Ostatně pokud budeš souhlasit... Řekněme takovou zálohu.“

Šmídmajer se vrátil ke svému autu. Minule padl los na něj, takže i on dneska přijel bez psů. Otevřel dveře spolujezdce a z palubní přihrádky vytáhl obálku. Podal ji Halasovi. Ten se ani nepodíval dovnitř, jen ji strčil do kapsy. Nakonec ten Šmídmajer zas tak nesympatický není.

2

O ROK A PŮL DŘÍVE

Časné ráno sedmnáctého prosince. Kristýna Horová se vrátila do postele. Třásla se zimou a nevladatelným pláčem. Od té doby se pro ni zoufalství vždy pojilo se zimou a tmou. Nemohla se zahřát, vyskočila z postele, aby si ze skříně vytáhla deku, a okamžitě ji rozklepala taková zimnice, že se k té skříně ani nedostala. Deku, župan, návrat do postele. Nekonečné minuty pláče a zimy. Pak nejspíš na chvilku usnula, protože najednou svítalo. Ráno s sebou přineslo aspoň náznak úlevy, ale zase ne tolik, aby ji netísnily prostory jejího bytu, bezútešně prázdného. Stále zabalená do županu se vypořádala do koupelny, vyčistila si zuby, v kuchyni vylila do výlevky obsah té malé skleničky, naposledy se podívala na tenký proužek těhotenského testu, aby se přesvědčila, že se v noci nepřehlédla, ale ani první nesmělé náznaky jasného prosincového jitra na negativním výsledku nic nezměnily. Zklamání, nebo úleva? Zoufalství, nebo to nejlepší možné řešení? Kristýna nevěděla. Věděla jediné to, že to doma nevydrží. Že se tady zblázní. Je sobota, musí vypadnout. Bylo to impulzivní rozhodnutí. Zkontrolovala stav na teploměru za kuchyňským oknem, pak na sebe navlékla několik vrstev včetně legračních podvlíkaček, termotriko, mikinu, tlustý červený rolák, rukavice, šálu, kožštinové zimní boty, sebrala klíče od aygouše a vyrazila. Chtěla být co nejdřív pryč. Nejprve ji zdrželo rozmrazování auta, ale moc se s tím nepárala. Škrabkou očistila jen to nejnnutnější; než

se čelní sklo rozmrazilo, měla ze své červené Toyoty Aygo výhled asi jako z tanku. Ale to jí nevadilo. Do přehrávače strčila letitou výběrovku Leonarda Cohena, hluboké, melancholické tóny naplnily prostor vozu spolu s obláčky páry, které jí stoupaly od úst. Město ještě malátně klímalo v mrazu, provoz byl minimální, takže už o dvacet minut později zaparkovala na Svatém Kopečku u lesa a vyrazila. Pod nohama jí křúpalo zmrzlé jehličí a šišky, kameny klouzaly a celý les pokrývala jinovatka. Vysoké tempo a mrazivý, čistý lesní vzduch ji dokázaly uklidnit. Z Kopečku se vydala po dobře známých pěšinách na Lošov, odtud do Posluchova, tam se otočila a vracela se přes Radíkov, kde se vyšplhala až k vysílači u staré radíkovské pevnůstky. Po pohodlné asfaltové cyklostezce sešla dolů a vrátila se na Kopeček. Hlava dokonale vyčištěná, plíce plné studeného lesního vzduchu, tělo prohřáté námahou. To ráno se Kristýna cítila snad i spokojená, klidná, uvolněná — pocit, který se pak v následujících měsících dlouho nevracel. Bylo devět hodin, cyklistická stezka ji přivedla přímo k zoologické zahradě, která zrovna otevírala. Obloha bez mráčku věštila mrazivý, ale slunečný den. Rozhodla se zcela impulzivně, protože se jí nechtělo domů a protože zoo naposledy navštívila tak dávno, že si ani nepamatovala kdy a s kým. Koupila si lístek a o pět minut později už scházela k pavilonu opic.

Když nepočítala personál, měla v to ráno zoo sama pro sebe. Za takového mrazu, v devět hodin, a navíc týden před Vánoce se lidé věnují jiným činnostem. Probouzejí se vedle svých blízkých, pouštějí dětem pohádky, nakupují vánoční dárky. Kristýna už pro rodiče dárky pořídila, takže se teď mohla ve vyhřátém pavilonu opic těšit pohledem na šťastnou rodinku jihočínských gibbonů larů. Zase ty rodinky... Osaměle žijící zvířata jí v tu chvíli připadala mnohem sympatičtější. Medvěd malajský, hrošík liberijský... Samotářský tygr sibiřský se sebevědomě procházel ve svém jinovatku pokrytém výběhu.

Pak zvedl hlavu vstříc oslňujícímu slunci, zavřel oči a strnul, jako by se toužil opálit. Kristýna se courala zmrzlou zahradou, podívala se na krmení žiraf a uvědomila si, že nesnídala. Personál jediného otevřeného občerstvení svou přítomností překvapila. Bufet pod rozhlednou byl příjemně vytopený, okna se mžila párou. Kristýna si odložila, objednala si snídaňové menu, které obohatila grilovaným párkem a další kávou. Od její poslední návštěvy se zoo změnila a Kristýna se sama divila, proč si sem tak dlouho nezajela, protože to tu měla vždy ráda. Nikým nerušená si důkladně prohlédla mořská akvária v pavilonu šelem, přičemž ji bedlivě sledoval nasupený lev. Lvice ve vedlejším výběhu víkendově vospávala. Venku se Kristýna přesvědčila, že aktuální počasí svědčí sobům i pižmoňům. U mnoha výběhů dokonce měla pocit, že fakt, že je v zoo sama, ve zvířatech vyvolává zvědavost — prohlížejí si osamělou návštěvnici tak, jako si ona prohlíží je. Nadchl ji obrovský vlčí výběh, ve kterém pobíhala smečka arktických vlků a — nevěřila vlastním očím — spolu s nimi i medvědi. Zvláštní, napadlo ji, vždycky si myslela, že medvědi drží zimní spánek. Tou dobou se blížilo poledne, do zoologické zahrady mezitím zabrousili i další návštěvníci a Kristýna se tak před invazí šťastných párů a rodinných výletů radši schovala do sluncem zalité velké dřevěné restaurace Archa, kde si dopřála svíčkovou.

Tahle část dne se vydařila. Návrat domů znamenal návrat do deprese, která trvala dalších šest měsíců.

Do konce roku se nic nedělo, ale v lednu se úřední mašinerie rozběhla. Suspendace, vyšetřování inspekci, ponižující výsledky před komisí, jejíž členové mezi sebou očividně soutěžili v káravých pohledech, pozvednutých obočích a nonverbálních způsobech, jak vyjádřit rozhořčení. Frapantní zneužití služebního postavení: Kristýna šla přesvědčovat zmlácenou manželku svého milence, aby stáhla obvinění z napadení, jako by jí láska zbavila schopnosti rozeznat pravdu od lži. Debata

s otcem ochotným vzdát se svých zásad (aspoň některých) a využít svého dobrého jména a vlivu k tomu, aby dceři z té bryndy pomohl. Debata s Velkou Sovou na podobné téma: její šéfová chtěla využít Vitouše a vlivu a známostí. Ale Kristýna oboje odmítla. Nebyla to jen věc cti, věděla také, jak obrovskou chybu udělala. Mnohem víc než suspendace ji trápilo zklamání, že jí Lukáš lhal. Nešlo jen o trest, ale o jakousi masochistickou touhu vše spálit a začít znovu. Marie ji přesvědčovala, ať aspoň nepodává výpověď. Na chvíli ji za trest někam přeloží a ona ji po nějaké době „vyreklamuje“ zpět. V tom ji nakonec Kristýna poslechla. Aspoň v tom. Celý tým se za Kristýnu postavil a zaručil a ona nepochybovala, že to na výsledek kárného řízení jistě mělo vliv.

Potupné přeložení na obvodní oddělení ve Šternberku. Raní dojíždění vlakem. Na neefektivní, jen z dotací žijící trasu Olomouc—Uničov odkládaly dráhy ty nejhorší a nejošuntější vozy a nejpomalejší lokomotivy. Na záchodě mohla sledovat, jak pod ní ubíhají pražce. Z hlavního nádraží čtyři zastávky: Hlušovice—Bohuňovice—Štarnov—Šternberk. Když se zadařilo a vlak nenabral zpoždění hned po výjezdu z Olomouce, trvala cesta kratší dobu, než když tvrdla s autem v zácpě. Od Velké Sovy věděla, že Bob Dylan má píseň nazvanou „K smíchu toho potřebuješ hodně, k pláči ti stačí jen vlak“, ale až během cest v roztrzených motorácích pochopila, jak to Mistr myslel. Na druhé straně si ve vlaku aspoň mohla číst, takže to nebyl takový opruz jako dýchat smrad z nákladáků v autě uvázlém v koloně. Nekonečná kancelářská práce na obvodě. Kradená kola. Protokoly. Vykradené sklepy. Protokoly. Ožralá děcka. Protokoly. Rvačka na plovárně. Protokoly. Kradená kola, vykradené chatky, zmizelá auta... Mělo to ale i svá plus. Pevná pracovní doba. Nemusela nikomu nic dokazovat; jednak nebylo co, jednak věděla, že ji stejně nemají rádi. Potkávala obyčejné lidi, ve vlaku, při sepisování protokolů nebo když někomu mohla

pomoci. Pak se to zlomilo. Tím nejtriviálnějším způsobem na učebnicově banálním případečku. Babičce se ztratila vkladní knížka a zlatý řetízek. Kristýna by musela být po lobotomii, aby si krádež nedala do souvislosti s překvapivou a nečekanou návštěvou vnuka, první po tři čtvrtě roce naprosté ignorace. Šla ho vyslechnout; vnuk se zhmotnil v sedmnáctiletého sebevědomého všiváka a ona by neměla školu Velké Sovy, kdyby nevěděla, jak si s takovým týpkem poradit. Následující den babičce osobně vrátila jak knížku, tak řetízek — ten sice mezitím skončil v zastavárně, ale její majitel už měl z dřívějšíka tolik vroubek, že Kristýně nečinilo problém jej získat zpět. O vnukovi nic neřekla, protože identita pachatele by pro starou paní byla větší rána než sama krádež. Důchodkyni vehnal vděk slzy do očí. Přeskakujícím hlasem mladé policistce děkovala a prosila ji, ať za ní zítra přijde, že jí upeče mřížkový koláč. Kristýna pozvání přijala. Po službě si přece může dělat, co chce. Koláč byl vynikající. Takové zadostiučinění z dobře odvedené práce Kristýna nepocítila od doby, kdy ji Velká Sova poprvé pochválila za vzorně splněný úkol. A pak přicházela další a další zadostiučinění. Pomoc mladinké vietnamské prodavačce, na kterou si začal otvírat hubu namazaný odrbanec v montérkách. Kristýna se tam nachomýtla mimo službu — upocený fotr začal na vystrašenou Vietnamku řvát „Kurva, jak to, že nemáš krušovice? Litovel si můžeš strčit do prdele, ty čínská krávo“. Kristýna ho okřikla, že není nejmenší důvod prodavačce tykat a rozkřikovat se tady. On ji dost neinvenčně poslal do prdele za Vietnamkou a začal vyhazovat zboží z regálu. Kristýna mobilem zavolala kolegý a pak se s velkým gustem rozhodla chlapa vyhodit z obchodu. Vždy jí těšilo sledovat radostnou jiskru v očích Velké Sovy, když se jí podařilo srovnat nějakého podobného týpka. Její odhad byl správný — chlap vládl spíš hubou než svaly a přesně čtyřicet pět vteřin poté, co ve večerce názorně předvedl svou etnickou nadřazenost tím, že z regálu vyhodil půl tuctu bebe sušenek

a mužně je rozdupal po linoleu, už ležel na chodníku před obchůdkem s rukou zkroucenou za zády. Vietnamka stála na prahu večerky, nechápavě přihlížela, a až když konečně dorazili kolegové ve službě a výtržníka laxně naložili do služebního auta, zmohla se na opakované „dé-kuju“, vyslovené tak tvrdě, jako by se pokoušela vytvořit sloveso od slova „deka“.

Nečekané nalezení smysluplnosti práce ve všední, banální pomoci slabším Kristýně vyvážilo všechnu únavnou mechaničnost rutinních úkonů a každodenního trmácení z Olomouce. A hlavně se tím dozvěděla něco nového o sobě, uvědomila si — nebo se spíš domnívala —, že to, co ji žene vpřed, není ctižádost či kariérismus, ale že motorem snahy být prospěšná a užitečná je její zápal a idealismus. Kristýna byla ráda, že svůj trest přijala. Touha a přání vrátit se do týmu k Velké Sově ji ovšem stále neopouštěly.

Návrat ke starému týmu se ukázal obtížnější, než si představovala. Navíc si situaci sama zkomplikovala. Celou dobu jejího kárného řízení a následného vyhazovu stáli Velká Sova a všichni kolegové — Pavel Edelweiss, David Kodet, Adam Kubík a Milan Purkyně — při ní, scházeli se spolu, radili jí a podporovali ji i po přeložení do Šternberka. Nakonec zjistila, že nejraději se vídá s Kodetem. Jejich vztah nevzešel z žádné náhle vytrysknuvší, spalující vášně, ale rodil se pomalu, nejistě, váhavě, jako by oba dva překvapilo, jakým směrem se jejich city vyvíjejí. První sex byl navíc naprosto nepovedený, „tragický“, jak si to Kristýna sama pojmenovala, motali se v posteli jako dva pubertáci, David skončil málem dřív, než začal, ale Kristýnu ani na moment nenapadlo to po takovéto grotesce zabalit, dali si v posteli druhou šanci — no dobře, taky třetí, čtvrtou a pátou, a pak už to šlo. Po zkušenosti s Lukášem Termerem zažívala Kristýna naprosto nový pocit — mít partnera, kterému mohla kdykoliv zavolat, vedle kterého se mohla ráno probouzet i večer usínat, který rozuměl tomu, co dělala, a se

kterým o tom mohla mluvit. Jenže to mělo i stinnou stránku: oba nepochybovali o tom, že Velká Sova by pro vztah v týmu měla pramálo pochopení, takže pokud se k nim Kristýna chtěla vrátit, nezbývalo než se uchýlit k utajení. Už zase.

Tak uplynul rok. Pak přibyla půlka dalšího. Kristýna sice stále ještě nedokázala nevzpomínat na Lukáše Termera s hořkostí, ale toho negativního výsledku testu o čtvrt na pět ráno týden před Vánoce už nelitovala. Navzdory tomu, jak zle vše začalo, si teď — když každé ráno snídala s milovaným mužem a měla práci, která jí dávala smysl — uvědomovala, že uplynulé měsíce patřily k těm nejharmoničtějším v jejím životě. Byl červen, teplý, jen občas svlažovaný mírným, vlhkým deštěm. Spěšně dopili kávu — podle dopravního zpravodajství na webu ucpala šternberskou výpadovku nehoda nákladáku s nějakým úspěchancem, který v protisměru neopatrně předjížděl traktor, a tak se to ráno rozhodla opět jet vlakem, což pro Davida znamenalo přivstat si a odvézt ji na nádraží. Ale také to znamenalo kvapné loučení na vždy plném nádražním parkovišti, kdy se Kristýna z místa spolujezdce natáhla k Davidovi, dala mu pusu a vyskočila z auta, aby nebrzdili dopravu. Nikdy mu to neřekla (aby se jí snad nesmál), ale měla tohle ranní loučení ráda, protože jí přišlo romantické. Kristýna zabouchla dveře od auta, David se rozjel a ona se za ním podívala. Vždy jen maximálně na dvě tři vteřiny, ale ten pohled — aspoň tak jí to připadalo — obsahoval všechnu lásku, kterou k němu cítila. Připadala si nesmírně šťastná. A budoucnost byla něčím, na co se těšila a co ji naplňovalo velkou nadějí.

3

SRPEN 1988

Leoše Šmídmajera a Zbyňka Bruknera pojilo dlouholeté přátelství, pevné pouto navázané už ve školních letech, v dobách, kdy Šternberk měl podobu otřískaného šedého maloměsta, tak nudného, že to překvapovalo i v měřítkách pozdní normalizace. V tomhle městečku se všichni znali, provázání příbuzenskými vztahy, školním kamarádstvím, sítí vzájemných výpomocí a hlavně společně strávenými hodinami v nálevnách všeho druhu. Bruknerův otec se pinožil coby funkcionář v JZD, Šmídmajerovi rodiče montovali budíky v Chronotechně. Jejich životní rytmus určovalo střídání ranních a odpoledních směn, rekreace ROH v Jeseníkách a víkendy na chatě v Pasekách, tak zubožené, že přezdívka „chatrč“, kterou ji Leoš častoval, nebyla aktem pubertálního vzdoru vzpurného výrostka, ale střízlivým popisem skutečného stavu. Někdy na jaře osmdesát osm „chatrč“ shořela tak důkladně, že ze spáleniště zůstaly trčet jen kovové zárubně vstupních dveří; příčinu požáru nikdo nedokázal blíže určit, takže Leoš došel k závěru, že nemovitost z lítosti nad vlastní zbídačeností spáchala sebevraždu samovznícením.

Kdyby byli Šmídmajer s Bruknerem obdařeni darem sebe-reflexe, shodli by se na tom, že je formovaly nejen společná školní docházka a prostředí, ale i sdílená traumata a křivdy, o něž v takových místech a v takové době nikdy nebyla nouze. A taky společně prožitá nuda a nasranost. Ve městě i okrese,

kde každý zná každého, je bohužel obtížné se úspěšně vyrovnávat s rolí mladistvého grázlíka, rebelujícího proti všemu a všem. Prodavačka v samošce je teta jednoho, ta ve večerce sestřenicí matky druhého, a mockrát se stalo, že si kluci pro jabčák a kuřivo museli zajet na otočku motorákem do Olomouce, kde takzvaná „velkoprodejna“ Hanačka kousek od hlaváku disponovala nejen širším sortimentem, ale i benevolentním, tedy nebonzáckým personálem. Někdy zkraje prázdnin toho osmaosmdesátého roku oba šestnáctiletí výrostci čirou náhodou zjistili, že chlápek, který vede kiosk u šternberského autobusového nádraží, ruměný, hřmotný, věčně zamračený a mastnotou prosáklý týpek neurčitěho věku, dává přednost výdělku před dodržováním zásad socialistické zákonitosti a nikdy se neptá na občanku, když si kluci poroučejí dvě točený. Startky u něj sice stály o dvě kačky víc, ale zase odpadlo to opruzácké trmácení nacpaným motorákem do Olomouce. Kromě toho kluci jako největší atrakci kiosku objevili zauzené trampské cigáro na papírovém tácku, velkoryse zalité hořčicí, s tlustým krajícem kmínového chleba, a to vše za pětku. Prodavač v kiosku, kterému všichni říkali starej Zeman, sehnal tři vysoké umakartové stoly, nejspíš vyřazené z nádražní hospody, a Leoš se Zbyňou si to léto připadali — konečně! — jako skuteční borci: každý den se z bazénu, což bylo ve Šternberku jediné místo, kam se o prázdninách dalo chodit, odloudali až na autobusák, tam si na stojáka dali každý jedno točený v papírovém kelímku a k tomu si napůl koupili porci trampského cigára, jehož cenu i chuťovou kvalitu podnikavý Zeman zvyšoval tím, že standardní uzenářský výrobek doma lehce přeuzoval. Ve své udírně přimáčklé k boční stěně chajdy v zahrádkářské kolonii zatápěl kradenými železničními pražci nasáklými dehtem a naftou, díky čemuž se jeho výrobky staly chuťově naprosto nezaměnitelnými, a tudíž vyhlášenými. Zeman svůj karcinogenní sortiment záhy rozšířil — byť jen podpultově — o uzený

bůček, kýtu a krkovičku. Kluci každý den jen tak světácky postávali u stolků za stánkem a se startkou v koutku zamaštěných úst pozorovali cvrkot. Brzy jim došlo, že stálých kunčaftů má Zeman plno. U stánku se střídali opilci, i v největším horku navlečení do montérek, aby vzbudili zdání, že se zrovna vracejí ze šichty, a ve velkém slopali laciný rum, udýchání a zpocení tesiláci s nadtými aktovkami, kteří odněkud přijeli rachiticou karosou a narychlo do sebe cestou hodili jedno pivínko, než je doma stará postaví do pozoru, ale i mládež všeho druhu, kluci jako oni, dopřávající si zakázaných atributů dospělosti, a pak taky — kupodivu — hospodyňky všech věkových kategorií, kterým v síťovkách přistávaly do novin zabalené šrůtky specificky vonícího uzeneho. Kluci záhy pochopili, že starej Zeman v umaštěné červené zástěře úspěšně konkuruje všem místním řeznictvím a uzenařstvím. Mezi pravidelnou klientelu patřili i esenbáci, kteří se v rámci směny stavovali na tramské cigáro s hořčicí a se Zemanem vždy přátelsky pokekali. Kluci si nejprve mysleli, že budou mít průser, že esenbáci, když je uvidí s kelímkem piva a cigaretkou, hned spustí to své familiárně velkopanské „Mládeži, a co takhle občanský průkaz, co?“ — ale tihle ne, pro tyhle jako by byli neviditelní. A pak si toho Leoš všiml. Esenbák dostal od starýho Zemana balíček zabalený do starých novin, přátelsky kývl, nasedl do auta a — odjel.

„T'vole, viděls to?“ zíral nechápavě Leoš za odjíždějícím bílo-žlutým žigulíkem.

„Co?“ Zbyňa ukousl z teplého tramského cigára a šťáva z něj vystříkla na umakartovou desku stolu.

„Ten esenbák mu nezaplatil?“

„No a?“

„Dal mu to zadara.“

Zbyňovi to bylo jedno. Dojeda zbytek cigára a chlebem vytřel hořčici a omastek z papírového táčku.

„I na jídlo sem chodí zadara,“ přemítal mladý Šmídmajer.
„Třeba to maj předplacený,“ poznamenal Zbyňa bez zjevného zájmu, s ústy plnými chleba s hořčicí.

„Seš kretén, t'vole?“ zakroutil Leoš hlavou nad takovou tupestí.

Specifikum vzájemné koexistence starýho Zemana s příslušníky VB následně upřesnila scéna, jíž se kluci stali svědky o pár dní později. Loudali se přes město z bazénu k autobusáku a už zdálky viděli, jak starej Zeman v červené zástěře cosi před kioskem kutí s kýblem a smetákem. Vtom přijel žlutobílý žigul, vystoupili z něj dva Zemanovi strážníci v zelených uniformách, Zeman je ale nešel obsloužit, jen rukou ukázal kamsi za kiosk, kde měl rozestavené své stoly. Esenbáci zmizeli klukům z dohledu, záhy se znovu vynořili a vlekli mezi sebou jednoho z rumových kunčaftů — jenže ho nestrkali k autu, jak se dalo očekávat, ale dál od autobusáku, kde ho u křoví nejprve zfackovali a pak řádným kopancem do zadku poslali do hustého plevelného podrostu mezi odpadky. Načež se vrátili ke stánku a teatrálně si přitom otírali dlaně o sebe, jako by si je oklepávali po náročné fyzické práci.

„Už se tady neukáže,“ oznámil esenbák radostně starýmu Zemanovi se smetákem v ruce.

„Díky, chlapi,“ kývl na ně majitel kiosku a dál dřel mokrým smetákem chodník pod prodejním okýnkem.

„Dobytek zkurvenej,“ připojil se druhý esenbák.

„Máte to u mě,“ ujistil je Zeman.

„Tak zítra,“ mávl první esenbák. Pak nasedli do služebního auta a odjeli.

„Co se stalo, šéfe?“ zeptal se Leoš, když se došourali ke stánku. Vždycky byl ten hovornější a komunikaci se Zemanem zajišťoval on.

„Prase Kučera mi to tady celý poblil,“ zabručel Zeman, popadl kýbl a vychrstl jeho obsah na záplatovanou hrbolatou

asfaltku. Pak se otočil, utřel si ruce do zástěry a přátelsky zvolal: „Nazdar kluci!“

„Jako obvykle, šéfe!“ zahlaholil Leoš a záhy jim na tácek přistál kus teplého trampského cigára provoněného dýmem ze spálených železničních pražců. Zbyňa Brukner byl jako kluk z vesnice vždycky trochu pomalejší, takže mu to, čeho se stali svědky, došlo, až když jim Zeman natočil dva kelímky piva.

„T'vole, ty fízly na Kučeru zavolal on,“ zašeptal Leošovi do ucha a kývl při tom na kiosk.

Šmídmajer se rozřehal. „Cos myslel, t'vole? Veřejná bezpečnost, ne, t'vole?“

Kluci si starýho Zemana oblíbili. Poprvé si připadali dospělí, protože dospělý s nimi jednal jako se sobě rovnými. A nic na tom neměnilo, že jeho motivací byl primárně kšeft. Kluci se pro starýho Zemana stali bezproblémovými stálými zákazníky, zvykli si skoro každý den se u něj zastavit na jedno dvě, něco pojíst a pak si v klidu zakouřit. A sem tam i prohodit pár chlapských vět. „Jak to jde, šéfe?“ ptával se Leoš. Starej Zeman si ještě víc ušpinil ruce při pokusu utřít si je do promaštěné zástěry a pokaždé zamručel cosi týkajícího se vyměšování („Nechybí moc, abych se kompletně posral“ — nebo — „Je to na prd, kluci, ještě jsem se dneska nevysral“), což Leoše a Zbyňu pokaždé spolehlivě pobavilo. Zeman jen lehce zkrivil koutky popraskaných rtů. „Jako obvykle?“ houkl. — „Jasňačka, šéfe,“ souhlasil Leoš. Byly to krásné dny.

Vše se pokazilo na konci srpna, když se Leoš osmělil vybočit z obvyklých požadavků. Tehdy se ochladilo, na koupák se už jít nedalo, tak se kluci v šustkách poflakovali po městě a nudili se tak, že se jednou dokonce zašli podívat do muzea hodin na hradě. Nakonec ale stejně skončili u Zemanova stánku u autobusového nádraží. „Hele, šéfe, můj fotr má příští týden narozky. Nevím, co mu mám dát. Tak mě napadlo — von má rád různý domácí uzeny věci... Nebylo by — tak kilo — toho

vašeho uzeneého?“ Starej Zeman si jako obvykle utřel dlaně do zástěry, pak položil ruce na pult a přes okýnko kiosku na něj zkoumavě hleděl, jako by Leoš porušil nějaké tabu. Mladému Šmídmajerovi najednou docvaklo, že tenhle chlap všechno to maso prodává načerno a že oni vědí něco, co by nejspíš ani vědět neměli. Starej Zeman si zčernalými prsty podrbal strništěm porostlý podbradek. „No a nakdy bys to chtěl?“ zahučel nakonec. Leoš si oddechl. Domluvili se na příští sobotu, na množství i ceně (sto padesát káčees za šrůtku uzeneého sice pro Leoše znamenalo pořádný zářez do peněženky, ale starej Zeman se dušoval, že dostane masíčko prvotřídní kvality, po kterém se pan otec bude ještě dva dny olizovat až za ušima — a Leošovi sklouzl pohled na zčernalé mastné prsty, kterými přitom šermoval v prostoru okýnka svého kiosku). V sobotu po obědě se kluci přiloudali ke stánku, dali po jednom a Leoš posléze směnil tři padesátikoruny za kulatou šišku zabalenou ve středečním *Rudém právu*. Večer otci popřál a předal mu svůj dar. Šmídmajer starší nadšeně degustoval, následně otevřel láhev sterilovaných okurek a lahváče a během večera se u televize se špalíčkem Zemanova uzeneého srdnatě vypořádal. Matka Šmídmajerová si synův dar nedůvěřivě měřila a pak se zeptala, kde k němu přišel. Leoš, povzbuzen otcovou dobrou náladou (nic ji nemohlo tak povzbudit jako naplněný teřich), zapomněl na jakoukoliv ostražitost a bezelstně vše vyklopil. Zatímco otec spokojeně pokyvoval hlavou a hodlal si u starýho Zemana objednat další várku, a to jak pro vlastní potřebu, tak pro oslavu s chlapama příští týden, matka Šmídmajerová explodovala. Těžko říct, zdali ji motivovala žárlivost (nad jejím balíčkem trenýrek a dvou nátělníků se otec tak nerozplýval), shánčlivá spořivost hospodyňky vycepované reálným socialismem, nebo jen hysterické kverulantství, typicky ženská potřeba být za všech okolností v opozici a s něčím (se vším) vždy nesouhlasit. Začala vykřikovat o šmelinářích, vekslácích a zlodějích a syna

označila za idiota, co se nechá okrádat a kupuje předražený aušus. A protože její otec, Leošův olomoucký děda, byl vyhlášený straník, měla v krvi zakódované jediné možné řešení takového šlendriánu — hned v pondělí dopoledne odkvačila Zemanovo podnikání nahlásit na národní výbor. Odtamtud následně vyslali dvě soudružky kontrolorky, ale protože i na městském národním výboře měl starej Zeman odběratele, vše se zvládlo domluvit, soudružky kontrolorky sepsaly protokol o bezzávadovosti provozovny a domů si odnesly každá po kilečku pěkně prouzené kýty a bučku.

Odpoledne se Leoš a Zbyňa dostavili jako obvykle na pivko a trampské cigáro, nasáklé romantickou vůní dálek ze železničních pražců. Starej Zeman se vyklonil z okýnka: „S váma, vy dva bonzáci, jsem skončil. Jestli vás tady ještě někdy uvidím, nakopu vám prdel, s tím počítejte!“ Kluci neměli o ničem ani ponětí a jen tupě civěli na rozčileného prodáváče. Nejspíš by na něj dokázali nechápavě zírat až do večera, kdyby situaci nevyřešil příjezd hlídky veřejné bezpečnosti, která se nejprve pokusila kluky perlustrovat, ale protože „provedení ztotožnění“ zabránila skutečnost, že ani jeden z mládenců neměl občanku, naložili je do auta a odvezli na služebnu. Nasupený esenbák, v němž Leoš se Zbyňou spolehlivě poznali neplatícího odběratele Zemanova zboží, jim v nejlepší tradici pozdně normalizačních sborů národní bezpečnosti nejprve každému stříhl po třech fackách, řval na ně nadávky, až je poprskal, pak je nechal hodinu stát v kanceláři čelem ke zdi, dokud se neujistil, že jim z obličejů zmizely otisky jeho dlaní, následně s nimi sepsal protokol („A teď už se to s váma, všiváci, potáhne!“), načež je znovu nechal hodinu stát v rohu a potom zavolal jejich rodičům (už notně vyděšeným, protože se dávno setmělo a děcka pořád nebyly doma), aby si mladistvé delikventy zadržené bezpečností za výtržnosti a vandalismus (obojí blíže nespecifikované) přišli vyzvednout a potvrdit jejich totožnost.

Rázní otcové doma na esenbákovy facky plynule navázali. Když se Leoš a Zbyňa nazítří sešli na náměstí na schodech pod kostelem, připadali si doslova i obrazně jak spráskání psi. Díky školní docházce už dávno pochopili, že na světě není žádná spravedlnost, ale včerejšek pro ně představoval vpravdě iniciační zážitek: lekce bezpráví a bezmoci, která ovlivnila vše ostatní. „Chápeš to?“ kroutil hlavou mladý Šmídmajer. „Kde to žijem? Ve státě, kde ti už i fízl nadává do bonzáků a práskačů. Fízl! Mně do práskačů!“ Tehdy se rozhodli — jestli mají žít v takovémhle světě, tak si musejí zvolit stranu. Už nikdy to nesmějí být oni, kdo okusí nespravedlnost a bezmoc z bezpráví. Když už si mají vybrat, tak ať jsou radši těmi, kdo nespravedlnost páchají, než aby byli její obětí. Spolupráce uzenářského kšeftáře Zemana s fízly jimi nejprve otřásla, ale šok následně vystřídala až jakási fascinace. „T’vole, představ si to,“ žasl mladý Zbyňek Brukner, „fízláci jdou na ruku šmelináři s uzeným. Stačí zavolat a oni už zajistí, aby tě nikdo neprudil.“ Šestnáctiletý Leoš Šmídmajer si to představit dovedl — všechny výhody plynoucí z takové spolupráce: „T’vole, seš nedotknutelnej, protože seš fízl. Bereš prachy, vle, jako normální plat, a kdykoliv se kamkoliv můžeš přijít takhle nažrat zadarmo, protože se stačí domluvit, že jo, a ještě můžeš kdykoliv komukoliv rozbít hubu.“ — „A nakopat prdel,“ dodal Zbyňa ve vzpomínce na věčného opilce Kučeru válejícího se mezi odpadky ve křoví. Tehdy se rozhodli — a beze slova si rozdělili úlohy. Zbyňa bude mít *stánek* a Leoš zajistí, aby nikdo neprudil. A pokaždé za to dostane pomyslné zauzené tramské cigáro. Zadara. Už jednou provždy a jediné zadara.

4

ZAČÁTEK ČERVNA 2013

Zbyněk Brukner, spiritus agens všech spolků, klubů a akcí, si svou roli užíval. Byl organizátor, ale sám se považoval za něco mnohem víc, za bankéře, správce, důvěrníka, rádce, za *il consigliereho*, jak to viděl ve filmech, kde hrál Al Pacino mafiána. Miloval situace, kdy na něm všichni ostatní byli závislí, nelitoval námahy a prostředků vynaložených na pomoc svým přátelům, aby se potom jeho přátelé stali jeho dlužníky a cítili se mu zavázáni — ne, nemuseli mu přímo *dlužít*, to zas neměl rád, stačilo, když mu byli vděční. Ve svých jednačtyřiceti se cítil dokonale úspěšný v byznysu, dotáhl to dál než kdokoli z jeho rodiny, ani táta, ani děda nedokázali to co on, a to na rozdíl od táty ani nemusel být v žádné straně, v tomto směru mu bohatě stačila stranická příslušnost členů *jeho* klubů. Samozřejmě, manželství se mu dvakrát nevydařilo, ta blondátá mrcha ho pěkně vypekla, děcka neměli, ale on tím nijak netrpěl, protože tu jedinou věc, kterou na manželství považoval za podstatnou, si dokázal kompenzovat ve svém klubu. A nejspíš mnohem bohatěji, než by to měl doma.

Měl dva koníčky. Z obou dokázal vytvořit kolektivní zába-
vu a jeho dva kluby se mu staly náplní života. V *Klubu přátel whisky* se každý čtvrtek scházeli lidé, kteří něco znamenali a kteří současně sdíleli přesvědčení, že jejich pravidelné setkávání je známkou významného společenského postavení. Začal čistě regionálně, pro potěchu svoji a nejbližších přátel, ale

jako nějaký středověký leník postupně a rozvážně rozšiřoval sféru vlivu do okolí a hlavně do prostoru mezi Šternberkem a Olomoucí, prostoru, který stigmatu nudné placky zbavovalo několik sportovních klubů, golfové hřiště a malé letiště a který se stal ideálním náborovým místem nových členů toužících vyzkoušet si i jinou zábavu než jen pobíhání po greenu, a to naprosto diskrétně a přitom naplno. *Klub sportovní kynologie* byl elitnější záležitostí. Nábor nováčků přece jen probíhal opatrněji a ostražitěji a po pěti letech fungování měl přes dvacet členů, přičemž pravidelně se scházelo jen jedenáctičlenné zdravé jádro.

Členská základna obou klubů za léta činnosti lehce splynula. Zbyněk Brukner je taky oba vybudoval na pyramidovém systému; nikoliv výhradně finančním, ale především na pyramidě vlivu, moci, výpomoci, protislužeb a laskavostí. On sám obsadil vrchol obou pyramid a stejně jako řadě dalších lidí na nejvyšších pozicích mu nepřicházelo na mysl, že by si z něj ostatní mohli dělat legraci a pohrdat jím. Zkrátka se totiž domníval, že by mu druzí měli být vděční za to, jak jejich životy pozdvihl svou dobrou vůlí, pílí a blahosklonností. Zvykl si, že když někoho požádal o laskavost, vyhověli mu; nikoho k něčemu nenutil, ale ostatní věděli, že kdyby odmítli, obrátilo by se to proti nim — pomalu, plíživě, ale s osudovou neodvratností by se u něj ocitli v nemilosti. Pyramidu mohl kdokoli opustit, ale nikdo tak za posledních pár let neučinil, protože všichni věděli, že jen tak si zachovají kontrolu nad tokem vzájemných laskavostí. Brukner to věděl a právě zde se dopustil hrubé chyby v odhadu lidské povahy. Nenapadlo jej totiž, že mohou být tací, kdo by se chtěli téhle závislosti zbavit nebo kteří by mu chtěli uškodit čistě jen proto, že jim vadí jeho postavení.

Jeho svět, jeho království exkluzivního členství se začalo rozpadat nenápadně. Osnovatelé oné malé a zákeřné kombinace klubové vzpoury a pomsty sami netušili, co svým komplótkem

proti Zbyňku Bruknerovi rozpoutají. Chtěli jen ochránit své psy a mít vliv na dohadování pravidel...

Veterinární lékař Karel Halas měl všechny důvody ke vzteku. Nešlo o nějaké chvilkové rozčilení, cholerický výbuch, ale o dlouhodobé rozhořčení, jež se v klidové fázi živilo samo sebou a které hrozilo přejít ve vulkanickou explozi vzteku pokaždé, když se podíval na Zbyňka Bruknera. Nikdy ho neměl příliš rád, ale poslední tři týdny cítil, že bude muset začít užívat antihistaminika, jen co tu figurku uvidí: nemohl vystát jeho vždy zpocený, řídké vlasy, které si ten kašpárek nechával narůst delší, protože si myslel, že tím zakryje jejich úbytek, a které si pečlivě aranžoval do absurdní patky, několikrát denně přechávané a upravované, jeho zvláštní, pokřivený úsměv, jakého je schopná jen osoba trpící zduřelým sebevědomím, které však nevyživuje ani tak vědomí skutečné převahy, jako spíš latentní strach z vlastní nedostatečnosti a snaha vyrovnat se těm opravdu sebevědomým a mocným. A taky mu lezl na nervy jeho zvláštně nevkusný způsob oblékání založený na oblíbených sportovních tenisek a bundiček či košil z tmavé džínoviny, neadekvátních minuvší čtyřicítce. Nesnášel Bruknerovo buranské, velkopanské chování postavené na přesvědčení, že všichni, které zaměstnává — a tím pádem jim „dává své peníze“ — nebo kterým aspoň poskytuje příležitost peníze vydělat, by mu měli být vděční — ať už za tu příležitost, nebo za možnost, že je zahrnul mezi vyvolené, jimž je dáno (jimž je umožněno!) vyhřívat se na výsluní jeho přízně. Nesnášel tu jeho blahosklonnost, hru na exkluzivní kluby, jejichž členové jsou k sobě poutáni společnými zájmy a kodexem cti a vzájemné loajality, jakou by jim podle Bruknerova přesvědčení záviděli i tři mušketýři.

Karel Halas se považoval za pragmatického člověka. V byznysu jde o prachy. To Brukner nechápal — on z toho chtěl mít pocit, že jej ostatní milují a že ho potřebují a že jsou mu vděč-

ní. Kvůli tomu byl nevyzpytatelný. Halas si dobře pamatoval, jak za Bruknerem poprvé přišel se svým plánem. Nechtěl od něj peníze, prostě mu nabídl podíl na jednom dobrém kšeftu. Brukner by mu za určitý obnos půjčil, tedy vlastně pronajal — pronajal!!! — ten bývalý vepřín úplně vzadu, tu starou barabiznu, kterou nijak nevyužíval. To kdyby někdo přišel za ním a řekl mu, hele, Karle, máš tam ten starej barák, k ničemu ti není, hele, já si ho pronajmu, dám ti za to solidní prachy na ruku, tak on by na to odpovéděl OK, pojďme se bavit o ceně. Ale Brukner? Halas si připadal jako na audienci u papeže. Brukner seděl v kanceláři, rozvalený v křesle, v ruce držel sklenku whisky, a když mu Halas přednášel svou nabídku a připojil k ní velmi rozumnou sumu, Brukner u toho jen špulil rty a mhouřil oči. Když Halas skončil, Brukner chvíli mlčel, pak pokýval hlavou (a nejspíš si myslel, že u toho působí náramně důstojně), zahleděl se kamsi do dálky za Halasovými zády, někam, kam podle jeho představ normální smrtelník nedohlédne, ale kde ve skutečnosti byla jen stěna kamrlíku v tom jeho lepším bordelu, který on sám považoval za *luxusní pánský klub*, a pravil, že si to promyslí a že se mu ozve. Halas měl co dělat, aby mu neřekl, normálně, Zbyňo, jako jdi do prdele, jako fakt, vole! Jenomže takhle s Bruknerem mluvit nemohl, přes jeho ego vlak nejede. „Jasně, Zbyňo, oukej, promysli to, a kdyby něco, proberem to, dáme jednu, půjde to na mě... Jasně, dej vědět.“

Uplynuly čtyři dny, Halas byl nervózní, protože věděl, že je jen jeden článek v řetězu výhodného kšeftu a že na to dost spěchají, a že není nepostradatelný. Když totiž Halas neuspěje, najdou si potřebné místo někde jinde, je jim úplně u jejich žluťácké prdele, jestli si základnu zařídí tady, nebo tam, za prachy, co se v tom točí, do toho s nima půjde kdokoliv, a že teda kvůli Bruknerově důležitosti on může přijít o pořádný výdělek. Čekal čtyři dny. Večer čtvrtého dne mu zavolali, jak to vypadá, že odběratelé začínají být nervózní, protože skladové zásoby se

tenčí a ukrajinská trasa je neobnovitelná, Slováci už si brousí zuby, pro ně je to ale daleko, a hlavně kvůli stavu dálniční sítě opravdu z ruky. Halas jim řekl, že se na tom pracuje a do konce týdne jim dá vědět, jestli jo, nebo ne. Spíš to vidí na jo, ale ještě musí vypilovat detaily. Následně zavolal Bruknerovi. Řekl mu to na rovinu: „Zbyňo, hele, buď řekneš jo a budeš mít prachy, nebo si najdu potřebný prostory jinde. Sám víš, jak to tady vypadá. Všude po okolí, nemluvě o Libavé, je spousta takových zastrčených barabizen, se kterýma si nikdo neví rady a jejich majitelé budou jen rádi, že je někdo zbaví starosti, co s nima dělat, a ještě jim za to zaplatí.“ Tenhle argument Bruknera překvapil, jako by se doopravdy domníval, že je nenahraditelný. On z určitého hlediska nenahraditelný byl: Halas totiž věděl, že schová-li farmu v Bruknerově statku, bude krytý Bruknerovým vlivem a známostmi. Po Bruknerovi nikdo nikdy nepůjde, ani policajti, ani soudy, ani finančák, z čehož vyplývá, že nikdo nepůjde ani po něm. Naštěstí už se moc dlouho nerozmýšlel, prachy jako vždycky udělaly svoje, a nakonec si plácli.

Halas najal pár chlápků, ale ne místních, ti by nedokázali držet hubu, nechal dělníky přivést až od Bruntálu, byli vděční, že dostanou nějakou tu kačku k podpoře, a protože je vezli v noci, sotva tušili, kde se ocitli. Vyklidili vepřín, připravili nosné konstrukce, osadili klece. Pracovali rychle, na nic se neptali a ani to moc nestálo. Za týden dorazila ze Slovenska první várka. Halas byl připravený a celé se to rozběhlo jako na drátkách. V takhle malém množství dokázal vše obsluhovat sám, kromě desátku Bruknerovi nemusel nikomu nic platit a peníze se jen hrnuly. S odbytem nebyl problém; a když mu řekli, že poptávka mnohonásobně převyšuje dodávky, navrhl jim navýšit výrobní základnu. Jenže pak se všechno zvrtilo.

Nejvíc ho štvalo, že si za to mohl sám. Neměl rád ty Bruknerovy bestie, a aby jim znepríjemnil život, pokaždé když je měl po některém ze setkání *Klubu sportovní kynologie* sešít, dáv-

koval jim dost poddimenzovanou anestezii. Ať si ti uštěkaní zmetci užijí každý vpich jehlou, každé stažení rány nití. Psi to tušili a běsnili, jen co se k nim přiblížil. Měl být ostražitější, měl si dávat větší pozor. Jeden z čoklů po něm vystartoval, on nebyl dost rychlý a během pár vteřin měl malíček, prsteník a prostředník levé ruky na cucky. Té bestii se dokonce podařilo zlomit mu dva články a zápěstní kůstky. Když ho doktor na pohotovosti šternberské nemocnice zašival a rovnal, měl v sobě koňskou dávku anestetik, a proto se domníval, že vše bude za chvíli dobré. Ale následující dny jej úplně paralyzovala bolest, kvůli které opět skončil v nemocnici.

Uplynul měsíc a ruka stále nefungovala, takže když před dvěma týdny přišli Šmídmajer, Adámek a Vlach se svým návrhem, bral to nejen jako způsob, jak si něco vydělat bokem, ale taky jak se pomstít. Ostatně když po jeho zásahu bude chtít Brukner čokly ošetřit, bude si muset připlatit. Půjde nejen o příslovečné dvě, ale přímo o tři mouchy jednou ranou. Kompenzace a pomsta. Jenže jak to udělat?

Protože dohlížel na farmu, docházel na Bruknerův statek každý den. Kvůli paralyzované ruce musel omezit vlastní soukromou praxi, a tak měl času dost. Starost o farmu ho vzhledem k nečekanému hendikepu ovšem zatěžovala víc, než původně čekal, a nakonec došel k závěru, že bude potřebovat někoho na výpomoc. Někoho, komu bude moct věřit, kdo bude spolehlivý, kvalifikovaný a za peníze, které dostane, i loajální. Kvalifikovaný a loajální. V tom byl problém, protože mnozí lidé z branže svou práci dělali rádi a mnohdy mleli i o etice povolání. Jenže Halas věděl, že obstarání nových přírůstků sám nezvládne, i následná péče o farmu bude náročnější. Hledání takového partáka při zachování aspoň nejzákladnějších konspiračních pravidel ho stálo hodně sil a přemýšlení. A investor netrpělivě čekal, až dojde ke slíbenému navýšení dodávek.

Mnohem jednodušší se ukázalo vyřadit před následujícím zápasem Bruknerovy bestie. Dva dny před další páteční klubovou schůzkou byl Halas na statku sám. Už předtím vše důkladně promyslel. K Bruknerovým kotcům se nemínil ani přiblížit. V hospodářské budově měl Brukner mrazák, kde skladoval naporcované maso pro své psy. Každý den někdo z personálu připravenou porci vytáhl a nechal ji v přípravě na stole rozmrazit na příští den. Jednoduché. Halas si vybral tu správnou chvíli, dva dny před zápasy už Brukner nebude riskovat jejich zrušení, protože by se ostatní vzbouřili. Halas věděl, že tam v tu dobu nikdo nebude, a i kdyby, sotva by byl jakkoliv podezřelý; šlo o akci na pár vteřin. Vytáhl z kapsy bundy injekční stříkačku, kde měl pro Bruknerovy bestie připravené malé překvápko. Z pouzderka od mobilu vyjmul jehlu, nasadil ji na injekční stříkačku a několika vpichy vyprázdnil její obsah do masa.

Pak stačilo jen čekat.

Brukner volal ve čtvrtek po obědě. Jeho zoufalý hlas zněl Halasovi jako *Óda na radost*. „Karle, rychle sem přijed'. Něco je se psama...“ Brukner zněl tak vystresovaně a nešťastně, že se Halas nakonec rozhodl ani nedělat drahoty, jak měl původně v plánu.

**ČÁST
DRUHÁ
||
MEDVĚDI**

13. ČERVNA A 14. ČERVNA 2013

DEN PRVNÍ ČTVRTEK 13. ČERVNA

5

„Nemáte už toho Dylana plný zuby?“ zeptal se Adam Kubík. Provlekli se pod železničním podjezdem, nad nimi prosvištělo pendolino na Prahu, a okamžitě uvázli v koloně, bez níž by si řidiči křižovatku ulic Pavlovické a U Podjezdu v Pavlovičkách vůbec nedovedli představit.

„Ani ne...“ odpověděl Edelweiss za volantem. Uvažoval, že zapne sirénu a modrá světla, ale situace byla zcela beznadějná. Kolony se vlekly oběma směry a situaci komplikovaly semaforey na nedaleké křižovatce u Lidlu. Z boční ulice řidiči najížděli na ucpanou hlavní, takže vytvořili beznadějný špunt a Edelweissovi nezbývalo než počkat, až se Pavlovická směrem ven z města uvolní. Pozoroval nacpané parkoviště u supermarketu německého řetězce a proud důchodkyň směřujících za levnými nákupy. Vzpomněl si, že když oznámili záměr postavit tady další velkoobchod Lidlu, místní protestovali a podepisovali petice: zkomplikuje to dopravu a zkrachují místní malé prodejny soukromníků. Přesto nově postavený supermarket nebojkotovali a jejich přičiněním došlo k tomu, před čím v petici varovali. Už tak katastrofální dopravní situace se ještě zhoršila a za výlohami někdejších potravin, masen a večerek se objevily cedule K PRONÁJMU. Edelweiss kdesi četl, že Olomouc drží rekord v počtu metrů čtverečních obchodních ploch na jednoho obyvatele. A každé nové vedení radnice dychtivě dbá na to, aby během jejich působení město o tohle prvenství nepřišlo.

„Kdyby měl aspoň trochu hezkej hlas,“ držel se Kubík svého tématu a vzdychl.

Pavel Edelweiss odvrátil pohled od německého supermarketu. Na křižovatce před nimi kdosi hystericky mačkal klakson. „Ve tvém věku jsem se na to díval stejně,“ začal. „Promiň, když jsem byl ve tvém věku, tak jsem frázi *když jsem byl ve tvém věku* z úst někoho staršího nesnášel. Ale co jsem chtěl říct...“

Adam Kubík se vedle něj na sedadle spolujezdce usmíval.

„Já si myslím, že tady jde o životní zkušenost,“ pokračoval Edelweiss didakticky. „V tom hlase a vůbec v té hudbě se odráží celý život, všechno, co ten člověk prožil. Hlas prostě odpovídá syrovosti života, o kterém zpívá. Velké Sově nejde o líbivost, ale právě o tu pravdu a autentičnost.“

„Já potřebuju, aby hudba měla rytmus, aby se na ni dalo tancovat.“

Edelweiss na svého mladého kolegu pohlédl — klukovská tvář s legračním bledým, řidounkým knířečkem, který si Adam už půl roku nechával rašit, ale nikdy se nedostal dál než k tomuhle přebujelému pubertálnímu chmýříčku, jež mu na důstojnosti při výkonu služby rozhodně nepřidalo. Pořád vypadal jako teenager, i když loni oslavil sedmadvacetiny. Edelweisse nikdy nenapadlo uvažovat o něm jako o někom, kdo chodí *tancovat*. Jistě, Adam určitě nemyslel plesy.

Křižovatka se uvolnila a oni popojeli. Asi o třicet metrů, pak je zastavily semaforey.

„Co posloucháte vy, šéfe?“ zeptal se Kubík.

„Já nejsem zas tak vyhraněnej. Ale v lednu jsem si koupil gramofon. Velká Sova si vloni pořídila nějakou super drahou mašinu, a když jsem viděl tu krásu a slyšel, jak to hraje, tak jsem si taky jeden pořídil. Ale ne takový dělo, jako má ona.“

„Kolik to tak stojí?“ zajímal se Kubík.

„Já mám gramofon za sedm tisíc. K tomu jsem dal dalších pět za novou, kvalitnější věž, se kterou to mám propojený.“

„Ty vole! Dvanáct tisíc!“ užasl Kubík. „Já poslouchám empé-trojky z ajpodu.“

„Velká Sova dala dvacet jen za gramofon.“

„A přitom na tom hraje toho svýho krákulu, že jo...“ zasmál se Kubík. „Ale neřekl mi, co posloucháte.“

„Našel jsem totiž ve sklepě po tátovi celou bednu elpíček...“

„To je teď strašně moderní, mít gramofon,“ rozvážně pro-nesl Kubík.

„Můj táta měl všechny desky Pink Floyd ze sedmdesátých a osmdesátých let. A Genesis, Yes, Blood, Sweat & Tears a tenhle typ rocku. Ani nevím, jak k tomu za komunistů přišel. Všechno nádherný německý nebo holandský vydání, žádný licence z Polska nebo Jugošky. Tak jsem si je pustil. Nejdřív na takovým starým šumítku. A okamžitě mi to naskočilo. Jak táta někdy v sobotu nebo v neděli seděl v křesle a nábožně poslouchal gramofon. Moje dětství. Tak jsem napsal Ježíškovi a ten mi nadělil příslušný finanční obnos. A teď to dělám já. Jen si tak v klidu posedím a pustím si ‚Wish You Were Here‘. Nádherná hudba.“

„Jak jste říkal tu zpěvačku?“

„Co?“

„No tu zpěvačku, co posloucháte.“

„To je kapela. Pink Floyd.“

„Takže s Pink to nemá nic společného? Ta je totiž výborná. Lepší než Dylan.“

Adam o Pink Floyd nikdy neslyšel. No, Edelweiss zase nikdy neslyšel o té Pink. Asociativně mu naskočilo, jak kdysi někde četl, že vnuk George Martina se jednou dědečka zeptal: „Dědečku, ty jsi prý znal ty Beatles. A byli stejně dobří jako Bay City Rollers?“

„Podívej se na to z té lepší stránky, Adame. Představ si, že by Velká Sova ujížděla třeba na — já nevím — Bartošové nebo Vondráčkové. Dovedeš si představit, že bychom celý den museli poslouchat ‚A ty se ptáš co já?‘“

„Náhodou,“ ohradil se Kubík téměř až dotčeně. „Bartoška je dobrá. Na některý její písničky se dá skvěle pařit.“

Rozsvítla se zelená a kolona se konečně rozjela. Pomalu se sunuli Pavlovickou, širokou ulicí lemovanou většinou sešlými přízemními domky. Odbočka na Svatý Kopeček je osvobodila, Edelweiss konečně zapnul modrá světla, přidal, přeřadil na čtyřku a vyrazil na místo činu.

6

Velká Sova s velitelem útvaru plukovníkem Šupinou dorazili jako poslední. K zoo se už trousili zvědavci, protože se velmi rychle rozkřiklo, že se v noci stala nějaká tragédie, kvůli které přijela i policie. Na parkovišti čekali zaměstnanci, které nepustili na dopolední směnu, a příjezdovou cestu ke služební vrátnici lemovala služební auta. Prostor ohrazovala policejní páska, kterou hlídali uniformovaní policisté, jejichž výraz tváře všechny upozorňoval, že situace je vážná. Velká Sova s šéfem dojeli ke služební bráně stíněné letitými borovicemi.

Sotva vystoupili, ve dveřích vrátnice se objevil Edelweiss v letní červenobílé kostkované košili a lehkých světlých plátěných kalhotách. Vypadá spíš jako lázeňský host než jako policajt, napadlo Marii. Za Edelweissovými zády se vynořil zpoceňlý Kodet a společně vyšli svým nadřízeným vstříc.

„Dobrý den,“ podařil se Edelweissovi s Kodetem dvojhlas, jako by si to předtím secvičili. Šupina kývl hlavou.

„Dobré ráno,“ řekla Velká Sova. „Tak spusťte, co máme.“

„Vraždu. František Rampula, šedesát tři let,“ hlásil David Kodet.

„Dnes v noci pronikla do zoologické zahrady pětice mužů,“ začal Edelweiss. „Překvapili vrátného, člena ostrahy a ošetřovatele, který měl službu na — jak se tomu říká — zvířecí marodce?“ A otočil se ke Kodetovi.

„Ošetřovně,“ doplnil oslovený.

„Jo,“ schválil odpověď Edelweiss. „Podle výpovědi přijeli ve dvou dodávkách a...“ Edelweiss zakroutil hlavou, jako by se sám zdráhal to vyslovit. „...a odvezli odtud tři medvědy.“

„Medvědy?“ zopakovala Marie.

Kodet přitakal.

„A ten mrtvý je kdo?“ zeptala se Marie.

„Vrátný,“ řekl Kodet.

„Tak se na to půjdeme podívat,“ promluvil konečně plukovník Šupina.

Ve dveřích vrátnice se střetli s dvojicí forenzních techniků Kaplanem a Purem. Cyril Kaplan všechny zdvořile pozdravil, jeho mlčenlivý asistent se jako obvykle tvářil, že si nikoho nevíšiml.

„Takovéhle místo činu, to je děs,“ začal rovnou doktor Kaplan. „Veřejný prostor, velký provoz. Ještě se sem vrátíme. Teď jdeme na tu ošetrovnu, ale říkám vám rovnou, žádné zázraky od nás nečekejte.“

„Máme svědka,“ informoval šéfovou Kodet, aby Kaplana doplnil. „Podle něj měli všichni pachatelé rukavice.“

„Nějaká vizuální identifikace?“ otočil se ke Kodetovi plukovník Šupina.

„Údajně měli na obličejích černé kukly,“ odpověděl David Kodet.

Kaplan se netrpělivě ohlédl po svém asistentovi. „Samozřejmě jsme zajistili spoustu forenzního materiálu,“ řekl. „Zaměříme se především na pouta a roubíky, které dali ostraze a tomu ošetřovateli. Ale... jak jsem říkal, vidím to velmi skepticky.“

„Díky, doktore,“ propustila ho Velká Sova a zamířila k vrátnici.

Obvodové zdi malé vrátnice tvořila ze tří stran velká okna. Místnost byla průchozí. Vrátný měl svůj stůl u zadní stěny, kde okno vystřídaly prosklené dveře do zázemí vrátnice. Na starém kancelářském stole stál nezbytný monitor počítače s kabely ve-

denými někam pod stůl, telefon, v rohu ovladač automatického otvírání brány, k tomu včerejší vydání novin a otevřená kniha sudoku, vedle které se válela reklamní propiska s logem zoo. Majitel těchto věcí ležel na zemi, přikrytý bílou plachtou. Za stolem seděl na kolečkové židli letitý soudní lékař Anděl a čekal na Velkou Sovu, protože věděl, že chce být bezprostředně informovaná. Před sebou měl v sáčcích na důkazní materiály inhalátor a něco, co vypadalo jako šedomodrá kulatá plastová krabička.

Do malé místnosti pronikalo přes sklo ostré svěží ranní slunce, jeho paprsky zviditelňovaly poletující prach i šmouhy na oknech. Šupina s Výrovou vešli, Edelweiss s Kodetem zůstali stát mezi dveřmi.

„Ahoj Marie, dobré ráno, pane plukovníku.“ Soudní lékař vstal z křesla, oběma podal ruku. Pak se sklonil k tělu a po odhrnul cíp plachty. Pod ní ležel muž s notně prošedivělými vlasy, s ústy zalepenými silným pruhem lepicí pásky. Oči měl stále otevřené a Marie v nich viděla čirou hrůzu z blížící se smrti. Doktor Anděl mrtvého přikryl a pak se otočil k vyšetřovatelům: „Příčina smrti se mi v tuto chvíli jeví jasná. Ten člověk byl těžký astmatik. V kapse měl ventolin a v šupletu u stolu seretide. Standardní léčba pro astmatiky. Jakmile dostal ten roubík, udusil se. Přesněji — pravděpodobně upadl do šoku a následně se udusil.“

Všichni mlčky shlíželi na obrys těla pod bílou plachtou.

„Bližší informace vám řeknu až po pitvě,“ pokračoval soudní lékař. „Pokud jde o čas smrti, viděl bych to tak mezi půlnocí a jednou hodinou, což — jak mi řekl tamhle váš strážmistr — odpovídá době, kdy proběhlo to přepadení.“

Kodet kývl hlavou na souhlas.

„Díky, doktore,“ řekla Marie.

Doktor Anděl se rozhlédl po přítomných: „Jestli na mě nic dalšího nemáte, nechám ho odvézt a taky pojedou.“

Prošli na nádvoří stíněné okolním lesem. Vrátnice plynule přecházela v rozlehlé hospodářské budovy, které se ze dvou stran táhly kolem celého prostranství. Hned naproti ní se na skromném prostoru tísnily elektrorozvodna a přístřešek na kola. Na vyasfaltovaném dvoře parkovalo několik multikár a traktor s vlečkou. Za vrátnicí se vedle sebe jako podle pravitka seřadily dva safari vláčky pro návštěvníky. Boční stěnu přízemní budovy v levé části nádvoří lemovalo několik voliér; u té nejbližší stál Adam Kubík a demonstroval svou pracovní vytiženost tím, že podroboval ostrému výslechu bílého kakadu, který po něm vše opakoval a přitom rozvázně nakláněl hlavičku tu na jednu, tu na druhou stranu. O kus dál postávala pod dohledem prkenného policisty v uniformě skupinka zaměstnanců zoo. Edelweiss, pro nějž byla zoo častým a pravidelným cílem výletů s dětmi, se zájmem sledoval stádo vláčných a důstojných žiraf, dopřávajících si ranní procházku daleko od svého pavilonu, ve výběhu, který téměř sousedil s nádvořím.

Do reality jej vrátil hlas plukovníka Šupiny: „Hrozná smrt. Bratr má taky astma. Velkou roli u něj hraje psychika. Když ví, že si vzal léky a že je má při ruce, je v pohodě. Jakmile ale třeba zjistí, že nechal inhalátor doma, je zle. Okamžitě se začne dusit.“

„Kdo ho našel?“ zeptala se Velká Sova Kodeta.

„Ošetřovatel, který jako první přijel na směnu. Čeká v kancelářích.“

„Skočte pro něj,“ vyzvala ho Marie.

Kodet kývl hlavou a vydal se do stínu jedné z budov.

„Podle toho, co víme,“ spustil Edelweiss, „vrátného svázali a v tichosti vjeli dovnitř. Vzhledem k tomu, že ti zbylí dva jsou v podstatě v pořádku — teda až na to, že jeden je lehce podchlazený a poštipáný od hmyzu, protože ho nechali venku v křoví —, tak bych řekl, že se jedná o nešťastnou náhodu. Ta smrt nebyla plánovaná.“

„To pozůstalé uklidní,“ poznamenal Šupina.

„A co ti tři medvědi?“ pokračovala Marie.

Edelweiss jen pokrčil rameny. „Ukradli tři medvědy, to je zatím jediné, co víme. Jestli to je motiv toho všeho...“ A bezradně rozhodil rukama. „Nicméně ředitel zoo osobně a s ním dva ošetřovatelé teď kontrolují celou zahradu, jestli ještě nějaké zvíře nechybí.“

Z budovy kanceláří za vrátnicí vyšel Kodet v doprovodu statného padesátníka. Marie, Edelweiss i Šupina mu hleděli vstříc.

„To je Radoslav Vimmer, paní doktorko,“ začal Kodet s představováním. „Ráno našel poškozeného.“

Velká Sova se Šupinou podali Vimmerovi ruku. Pozdrav „dobrý den“ působil to ráno poněkud nepatřičně.

„Doktorka Výrová, plukovník Šupina,“ dokončil David Kodet.

„Jak jste mrtvého znal, pane Vimmere?“ zeptala se Marie.

„Léta jsme byli kolegové. Pracoval tady v zoo — já nevím — snad třicet let. Protože už kvůli zdraví na práci se zvířaty nestačil, sloužil teď na vrátnici.“

„Měl rodinu?“

Otázka vehnala panu Vimmerovi slzy do očí. „Ženu, dvě dcery, jedna teď čeká druhý dítě. Bože, až se to Vlasta dozví... František se na to druhý vnouče tak strašně těšil. To je taková tragédie. Copak ho museli zabíjet?“ A bezmocně se na Marii podíval, jako by od ní čekal vysvětlení.

„Budeme potřebovat adresu pana Rampuly, abychom to mohli oznámit rodině.“

„Byli jsme léta přátelé, i mimo práci. Nemohl bych to Vlastě, teda paní Rampulové, radši říct sám?“ zeptal se Vimmer.

Do rozhovoru se vložil sám plukovník: „Já s panem Vimmerem pojedu. Obrázek jsem si udělal, tak se vám teď do toho nemusím plést.“

Marie kývla hlavou. „Pane Vimmere, nevšiml jste si dnes ráno něčeho neobvyklého?“

„Brána byla zamčená. Přijel jsem jako první. Když mi Franta neotvíral, šel jsem se podívat, co se děje...“ To už jej slzy definitivně přemohly, tak se otočil stranou.

Marie chvíli počkala, pak pokračovala: „Vím, že to není ta nejlepší chvíle. Ale v minulých dnech se tu nic zvláštního nedělo?“

„O ničem nevím,“ odpověděl Vimmer.

Rozloučili se a Šupina se spolu se zdrceným ošetřovatelem zvířat vydali k bráně.

„Vrah za sebou zamkl bránu,“ řekl Edelweiss. „Vidím to tak, že chtěli vzbudit co nejmenší rozruch.“

Marie strčila ruce do kapes a zamyšleně se zahleděla na asfalt nádvoří: „Jak to, že ti medvědi byli na marodce?“

„Převezli je tam včera během dne. Všichni tři dostali silný průjem a zvraceli. Rozhodli se dát je do izolace, protože mají společný výběh s vlky. Měli strach, jestli to třeba není infekční,“ odvětil Edelweiss.

„A bylo?“ ptala se dál Výrová.

Edelweiss zakroutil hlavou. „Ne. Ten ošetřovatel říkal, že měli asi něco ve žrádle.“

„Tak se ho na to znovu zeptáme. Musíme prověřit všechny zaměstnance. Davide, sežeňte někde jejich seznam. A označte ty, kteří tady byli včera.“

7

Před vchodem na veterinární ošetřovnu se Cyril Kaplan za ponuře mlčenlivé asistence Rudolfa Pura hádal s opáleným štíhlým pětáctýřicátníkem v šortkách, tričku a s batohem přehozeným oběma popruhy přes rameno. Marie snad poprvé v životě viděla šéfa forenzních techniků rozčíleného. Kudrnatá hlava na rachitickém krku se zlověstně kymácela, Kaplanovi přeskačkoval hlas a při sykvkách mu ze rtů odlétávala jako rachejtle sprška slin.

„Musíte si uvědomit, že tohle je místo činu! Mohl byste je kontaminovat a zničit případné důkazy.“

Muž však nehodlal ustoupit: „Prokristapána, člověče, jsou to živí tvorové.“

„Dejte mi hodinu,“ zmírnil Kaplan tón, když viděl Výrovou.

„O co jde, pane doktore?“ zeptala se Marie.

Na oslovení ale zareagoval muž v šortkách: „Vy to tu máte na povel? Já jsem doktor Toman, veterinář. Snažím se tady tomuhle... vašemu člověku vysvětlit, že se musím podívat na zvířata. Dát jim vodu, zkontrolovat jejich stav. Gibon potřebuje převaz.“

„To je opice,“ upřesnil šeptem Edelweiss.

„To samozřejmě vím. Jak jste na tom?“ otočila se Výrová přímo ke Kaplanovi.

„Sotva jsme začali.“

„Pane doktore,“ Výrová na veterináři spočinula vlídným, chápavým pohledem, ale tón hlasu jasně sděloval, že s ním nehodlá diskutovat, „došlo k závažnému trestnému činu. Jeden člověk zemřel. V tuto chvíli je skutečně prioritou prozkoumání místa činu a zajištění možných forenzních důkazů.“ Doktor Toman se zatvářil jako člověk, jenž je zvyklý udílet příkazy, a opačná situace mu tudíž připadá nepřirozená.

„Myslím, že potřeby zvířat dokážu lépe posoudit já,“ odsekl Toman.

„Navrhuji toto,“ pokračovala Marie smířlivě, protože veterináře chápala. „Naši specialisté provedou základní prohlídku a my si mezitím pohovoříme. Pak vás pustíme ke zvířatům.“

„Je tu někde vhodné místo, kde bychom si mohli nerušeně promluvit?“ zeptal se Edelweiss.

Nasupený veterinář je zavedl zpátky přes nádvoří do budovy ředitelství, samostatného dřevěného domku, kde je sekretářka pustila do malé zasedací místnosti sousedící s ředitelovou pracovnou. Edelweiss nadhodil, že by bylo ideální místnost využít pro rozhovory s lidmi, s nimiž v této fázi nutně potřebují mluvit, načež sekretářka, zkušená profesionálka, poznamenala, že pan ředitel nebude nic namítat. Před odchodem nabídl přítomným kávu, což bylo s vděkem přijato. Osaměli a na pár vteřin se rozhostilo ticho, rušené jen vzdálenými zvuky obyvatel zoologické zahrady. Do oken se přes koruny stromů opíralo slunce a plnilo místnost nazelenalým světlem.

Edelweiss pohlédl na šéfovou, ta lehce kývla hlavou, že může začít. Edelweiss vytáhl ze zadní kapsy kalhot malý zápisník a zalistoval v něm: „Tak se do toho dáme. Pak ale ještě, pane doktore, budeme potřebovat, abyste přijel podepsat výpověď k nám na služebnu.“

Toman dal gestem najevo, že nemá námítky.

„Jak to, že se ti tři medvědi ocitli u vás na ošetřovně?“ zeptal se Edelweiss.

„Včera po poledni, mohlo být asi půl druhé, mě zavolali k výběhu medvěďů baribalů, že všechna tři zvířata mají akutní žaludeční a střevní potíže. Jeden z medvěďů zvracel, všichni tři měli značný průjem. Protože — jak možná víte — v naší zoo mají medvědi společný výběh s vlky, rozhodl jsem, že medvědy převezeme na ošetřovnu. Jednak kvůli vyšetření, jednak pro jistotu, když šlo o nějaké infekční onemocnění.“

„Stává se něco takového často?“

„Zvířata samozřejmě bývají nemocná. Žaludeční potíže jsou v zoo obvyklé, protože návštěvníci někdy neodolají a házejí jim žrádlo. To samozřejmě nepočítám vyložené sadisty, kteří chtějí přes žrádlo zvířatům ublížit. Kolegové v pražské zoo třeba jednou zachytili ve sloním výběhu jablko se zapíchanými hřebíky.“

„A ti medvědi?“ vrátil se Edelweiss k tématu.

„Provedl jsem testy stolice i krve. Vyloučili jsme infekci i otravu.“

„Takže jaká byla příčina?“

„Mám podezření, že jim někdo podal laxativum. Bohužel to teď nemohu ani potvrdit, ani vyvrátit, když jsou pryč.“

Ozvalo se slabé ťuknutí, do místnosti vešla sekretářka a přítomným profesionálně naservírovala kávu.

Edelweiss počkal, až se dveře zase zavřou, a pokračoval: „Jak jste je léčil?“

„Nasadil jsem léky a sledoval je kvůli možné dehydrataci.“ Toman při odpovědi hlasitě míchal lžičkou kávu.

„Jak dlouho jste plánoval držet je v izolaci?“

Toman odložil lžičku, upil kávy a teprve potom odpověděl. „Nešlo o infekční onemocnění. Plánoval jsem je dnes vrátit do výběhu.“ Jeho ležérnost Edelweissovi lezla na nervy.

„Kdo všechno o vašem záměru věděl?“